

Laila Nevakivi

LAPSEN OMA PUUTARHASEIKKAILU

Minerva

Lapsen oma puutarhaseikkailu

Kiitos Laura Räsäselle ja Tiina Kanervalle tekstin tarkistuksesta,
tärkeistä kommentteista ja korjausehdotuksista.

Omistettu Iidalle ja Leolle!

Suomen Tietokirjailijat ry on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.
Kuvittamista ovat tukeneet Suomen Kuvittajat ry ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta.

© Laila Nevakivi ja Minerva Kustannus, 2022.
Minerva Kustannus on osa Werner Söderström konsernia.
www.minervakustannus.fi

Teksti, kuvitus ja taiton suunnittelu: Laila Nevakivi
Taiton toteutus: Taittopalvelu Yliveto Oy.

ISBN 978-952-375-441-6
Painettu EU:ssa, Livonia Print Oy, 2022

LAILA NEVAKIVI

Lapsen oma puutarhaseikkailu

minerva
MINERVA KUSTANNUS
HELSINKI

Krookus
(*Crocus sp.*)

Kukkasipulit ovat heränneet ja työntäneet kukkavanansa kohti aurinkoa!

ON KEVÄT, UOLEVI-KEIJU!

Eräänä lämpimänä kevätpäivänä Iiris kyyristeli vanhan omenapuun juurella. Kun katsoi oikein tarkkaan, puun rungossa saattoi erottaa pikkuisen oven. Sen takana nukkui keiju! Eikä kuka tahansa keiju, vaan puutarhakeiju Uolevi, Iiruksen rakas ystävä.

Uolevilla oli keijujen supervoimia. Hän osasi jutella puutarhan eläinten kanssa ja kasvejakin hän ymmärsi hyvin. Hän osasi taikoa itsensä näkymättömäksi ja kutistaa itsensä mikroskooppisen pieneksi, vaikka pieni hän oli muutenkin, yöperhosen kokoinen. Monilla muillakin supervoimilla Uolevi

Kirjopikarililja (*Fritillaria meleagris*)

Hentohelmililja (*Muscari botryoides*)

kehuskeli, vaikka Iiris ei aina tiennyt, milloin hän liioitteli. Uolevi oli joka tapauksessa Iiriksen mielestä maailman mukavin keiju!

– *Kop kop*, Uolevi, herää jo! Kevät on tullut!

Ovi avautui ja keijun pörröinen pää pisti esille.

– En kai nukkunut taas pommiin?

– Et yhtään, tänään on ihan paras päivä herätä. Katso Uolevi, krookukset kukkivat ja kimalaiset pörräävät pajun kukinnoissa!

Uolevi verrytteli talvihorroksen aikana rypistyneitä siipiään, haroi tukkaansa sormillaan ja hörppäsi teetä Iiriksen tuomasta nukkekodin teekupista. Sitten hän jo pyrähti aurinkoiseen puutarhaan, taputteli omenapuun kukkien pullistuvia nappuja, lensi kilpaa sitruunaperhosen kanssa ja laskeutui nuuskimaan kasvimaan multaa.

– Isä käänsi maan meille valmiiksi juuri niin kuin pyysin, Iiris sanoi.

– Et kai vain kertonut minusta mitään isällesi, kauhistui Uolevi.

– En tietenkään, pöhkö. Isä taitaa olla liian vanha uskomaan keijuihin.

– Aaah! Onpa muhevaa multaa, oikeaa ruskeaa kultaa, Uolevi runoili. – Tästä tulee kuhisevan kasvun kesä.

Talon seinustalla isä lämmitteli auringonpaisteessa ja luki aamulehteään salaperäisesti hymyillen.

Parvitulppaani
(*Tulipa tarda*)

KEIJUJEN KASVIMAA

Oli jo melkein kesä! Kosteaa multa oli lämmennyt auringossa.

– Nyt perustetaan kasvimaa, Iiris intoili. – Se kukkiva kasvimaa, jota me syksyllä suunniteltiin. Keijujen kasvimaa! Minulla on jo ikkunalaudalla taimia kasvamassa, kesäkurpitsaa, krassia, samettikukkaa ja vaikka mitä. Loput siemenet voidaan kylvää suoraan kasvimaalle.

Iiris ja Uolevi alkoivat kylvöhommiin. Uolevi tiputteli herneitä Iiruksen sormella painamiin kuoppiin ja peitteli siemenet multa. Sitten hän lausui herneiden idätysloitsun:

– *Herneitä herättelen, hurjaan vauhtiin houkuttelen!*

Mullan alla herne kuunteli huvittuneena Uolevin loitsua. Olihan se muutenkin jo heräilemässä.

Tulppaani, Darwin-hybridi (*Tulipa*)

Herne imi ensin itseensä vettä ympäröivästä mullasta. Sitten sen kuori rasahti halki. Siemenestä työntyi esiin pieni kalvakka juuri, joka oli vaalean juurikarvan peitossa. Juuri lähti kasvamaan alaspäin. Toinen pieni verso lähti siemenestä määrätietoisesti ylöspäin valoa kohti. Miten ihmeessä se tiesi pimeässä maan alla, missä aurinko paistoi?

Verso nousi ylöspäin ja ylöspäin ja *pop!* Se saavutti mullan pinnan ja auringonpaisteen. Verson kärjestä avautui kaksi pientä lehteä. Ne olivat kasvintaimen ensimmäiset lehdet, sirkkalehdet.

– Iris, tule katsomaan! huusi Uolevi-keiju innoissaan, kun oli kulunut muutama viikko.

– Herneet ovat itäneet! Tillit, porkkanat ja mangoldit myös! Ja kehäkukat!

Iris hoippui paikalle kantaen kaksin käsin suurta vihreää kastelukannua. Taimivauvat saivat elämänsä ensimmäisen suihkun.

Itävä herne

Millainen on kukkiva keittiöpuutarha?

Se on kasvimaata, joka on sekä hauskan näköinen että hyödyllinen. Sinne on istutettu vihanneksia, mutta niiden väleihin myös kukkia ja yrtejä, jotka houkuttelevat pölyttäviä hyönteisiä. Vihannesten ympärille istutetaan vartioon sellaisia kukkia, jotka pitävät loitolla kasvimaan vihanneksia tuhoavia hyönteisiä, kuten kehäkukkaa, samettikukkaa ja köynnöskrassia.

Kukkivalla kasvimaalla kasveja ei välttämättä istuteta suoriin riveihin, vaan neliöihin tai pyöreisiin ryhmiin.

Kukkivaa kasvimaata viljellään luonnonmukaisesti.

Siellä saa leikkiä ja käyttää mielikuvitusta!

Samettikukka

Köynnöskrassi

ELÄMÄ UINUU SIEMENESSÄ

Siemeniä on monen muotoisia ja -värisiä, isoja ja pieniä. Monet tutut kasvikset ovat siemeniä, kuten herneet ja pavut.

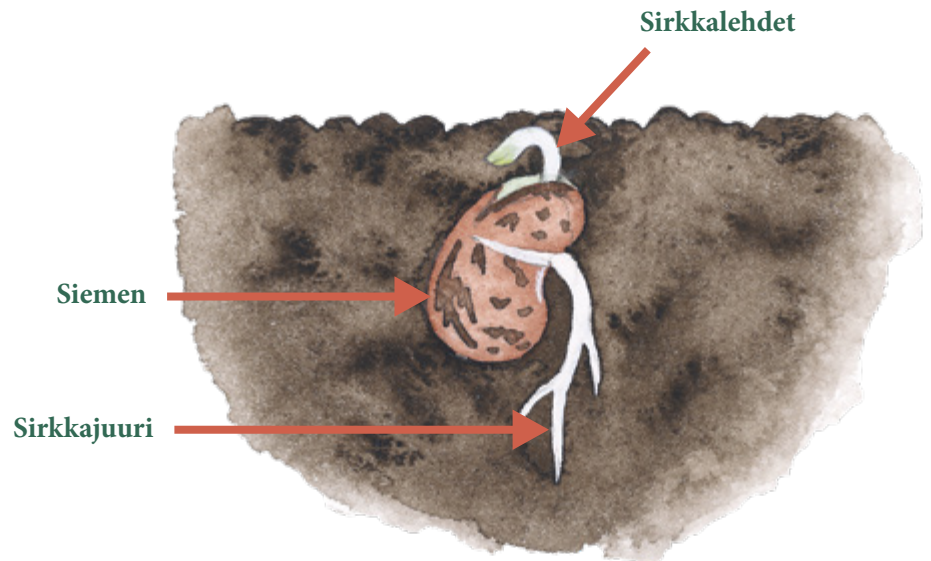
Siemen on pieni tehopakkaus. Sen sisällä on eväät kasvua varten. Siellä on alkio, jossa on jo valmiina kasvin juurten, verson ja ensimmäisten lehtien aiheet. Siemen sisältää myös vararavintoa, jota kasvi käyttää kasvun alussa. Itääkseen siemen tarvitsee vettä, multaa sekä auringon lämpöä ja valoa.

Siemenen pinnassa on valoherkkiä aineita, joiden avulla se näkee valon kajastavan mullan läpi, vaikkei sillä silmiä olekaan! Siitä siemen tietää, miten syvälle maahan se on joutunut ja mihin suuntaan verson ja juuren pitää ponnistaa.

Näin siemen itää

Itävä ruusupapu halkaistuna

Iiris kylvää köynnöskrassin siemeniä

Iiris täyttää kasvatusalustan mullalla.

Iiris painaa siemenet multaan ja peittelee mullan.

Iiris huolehtii joka päivä siitä, ettei multa pääse kuivamaan.

Muutaman päivän kuluttua krassin-siemenet itävät!

Kun krassin taimet ovat kasvanut vähän isommaksi, Iiris istuttaa ne kasvimaalle, kukkapenkkiin tai isoon ruukkuun, jossa niillä on tilaa kasvaa ja kukkia.

Taimiruukkuja saa kaupasta, mutta taimia voi hyvin kasvat-
taa myös tyhjiissä jogurtti- ja viilipurkeissa, puoliksi leikatuissa tyhjissä
maitopurkeissa tai jopa pätkityissä vessapaperirullan hylsyissä.

Työhanskat

Taimilapio

Lapio

Kastelukannu

A large, vibrant green leaf with detailed vein patterns dominates the upper half of the page. A frog with brown and tan mottled spots is shown in mid-jump at the bottom left, with water droplets trailing behind it. The background is a light blue gradient.

UOLEVIN VESIPUISTO

Plop... plop... plop... Ensimmäiset raskaat pisarat tipahtelivat raparperinlehdelle. Sitten pisarointi kiihtyi rankkasateeksi.

Tokotokotokoko, rummutti sade lehtiä vasten.

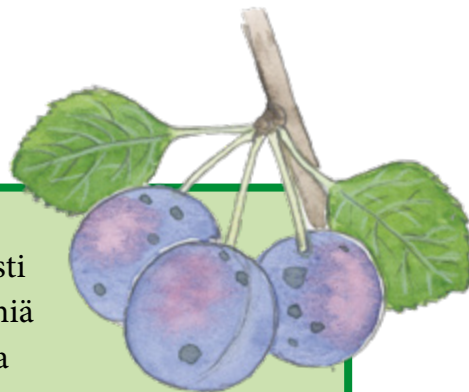
Suuri raparperinlehti kaappasi sadeveden taitavasti.

Vesi virtasi lehden juomuja pitkin ja ryöppysi koskena lehtiruodin kuperia uria pitkin maata kohti.

– Jihuu! huusi Uolevi ja hyppäsi lehdeltä juoksevan puron vietäväksi.

Ruskosammakko (*Rana temporaria*)

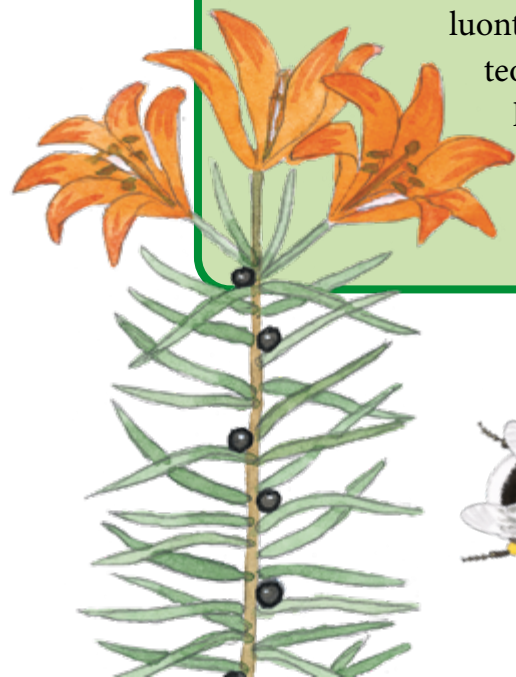

Lapsen oma puutarhaseikkailu on riemukkaasti kuvitettu teos, joka esittelee lapsille kymmeniä puutarhakukkia, puita ja viljelykasveja. Kirja kertoo hauskaasti, miten siemenessä uinuva elämä itää ja kasvaa taimeksi, mitä kasvit tarvitsevat elääkseen, mitä multa on ja miten ihan kaikella puutarhassa on oma tehtävänsä.

Puutarhaseikkailuun johdattelevat Iris-tyttö ja Uolevi-keiju. Tarina alkaa kevään lämpimimpänä päivänä ja päättyy syksyn suureen elonkorjuujuhlaan. Ystävykset seuraavat läheltä puutarhan kasveja ja eläimiä ja perustavat kukkivan kasvimaan.

Ja kun kasvimaalta saadaan mukavasti satoa, Uolevi-keiju paljastaa myös hyviä ja yksinkertaisia kasvisruokareseptejä, joita lapsen on helppo toteuttaa.

Laila Nevakivi on palkittu helsinkiläinen kuvittaja ja kirjoittaja, joka tunnetaan luonto- ja satukuvistaan. Hän on aiemmin kirjoittanut ja kuvittanut teoksen *Kati-keijun puutarhassa*. Lisäksi hän on kuvittanut yli 20 lastenkirjaa, mm. *Lapsen oma luontokirja*, *Lapsen oma lintukirja*, *Lapsen oma luontoretki*, *Lapsen oma metsäkirja*, *Lapsen oma ötökkäkirja* ja *Lapsen oma perhoskirja*.

ISBN 978-952-375-441-6

9 789523 754416

minerva

MIX
Paperi vastuut-
ileista lähteistä

FSC® C002795